

НАША ДУМКА

Орган суспільної критики

Рік II.

Мюнхен, березень 1948

Ч. 6 (7)

Наш сторож

Кожний народ шукає і знаходить для себе символи, що передають наглядно й кожночно сучасно суть його життєвих змагань. Вже троянці мали маленьку статуєтку — Палладію, з якою в'язали повір'я, що їх держава так довго залишиться нездобута, як довго вони матимуть її на своїй землі; подібно було в римлян з святиною бога війни, в жидів — святими книгами, тощо. Це повір'я коріниться в трансцендентній тузі, шукаючи аж у позасвітніх сферах постійного опертя серед крутіжу земних подій. Християнство не відцуралося цієї потреби людської душі і переключило її на іконографічну чудодійність, хоч у нас до найвищої точки дійшов таки саме культ Шевченка.

Цей культ — одноразовий в історії новітніх віків. Він був відомий у старині, коли, як засвідчує Ціцерон, зустрічали в епоху повного морального розкладу такого Помпея на близькому орієнті, неначе божого сина. Паралелізм до цього знайдемо в нас, коли по часі темряви по невдалих козацьких повстаннях називає народ Хмельницького Богданом. В уяві українського народу переріс тепер Хмельницького Шевченка, стаючи свого роду божеством. Цю притаманність народньої духовности передав сам Шевченко, звеличуючи ідею материнства так високо, що доходить вона по втіленні в кількох постаттях аж до богоматеринства, стаючи з ідеї земної — небесною.

Культ Шевченка має в собі кілька елементів: кобзарський — орфеїчний і благодатний — прометейський. Окремо стоїть, як домінанта молодого Шевченка, героїчний з доби романтизму, з доби Гайдамаків і Гамалії, коли поет поставив в круг своїх заінтересувань воєнні подвиги наших предків і військову честь. Його козацтво — це зображення нашого лицарського стану, нашого вояцтва, в якому воно і не було б одязі — старовинному чи новітньому, для якого вітчизна, честь і саме військове ремесло представляють найвищі категорії життя. Не зважаючи на пізнішу зміну тематики, залишився Шевченко, як

особистість, без ніяких змін, бо ж він борюється, як і вони, за ті ж самі категорії, тільки іншою зброєю. І ще залишився він вірний, як і вони, тільки своїм моральним засадам, ні разу не каючися і ні разу не жалуючи за чинами, що завалили всі пляни його особистого існування. Справді, рідко зустрічаємо в історії людства таких монолітних велитнів-героїв, як наш Шевченко і вичаровані його генієм постаті!

Вага Шевченка лежить у вічній живучості його ідей. Аж дивно, що одна людина зміла зглибити всю недолу нашої бувальщини та дала нам і на сьогодні певні відповіді на найважливіші проблеми: дитина карається поза раєм, бо згрішила самим усміхом до московської цариці Катерини — голодної вдовичці України; історія нації інакше виглядала б, якщо об'єднався б був Палій з Мазепою; прокляті й злі плоди гризуть ще в утробі тіло власної матері з якоюсь апокаліптичною прямо люттю; і т. д. . . Скільки рефлексій викликають ці образи і ще скільки викликать вони! Вони для вдумчивого читача є якимись божественними об'явленнями, віщими об'явленнями нашого Сторожа.

Легко знайти подібності між жидівською діаспорою і теперішньою нашою еміграцією. Як жиди вийшли між народи з своєю торою і не розплинулися між ними, так і ми мусимо йти в нашу дальшу мандрівку, несучи в руках Кобзаря, як нашу святую книгу, оживляючи нею образи вітчизни, посилюючи охляле серце, побільшуючи духа, щоб він вічно залишався українським, щоб він і в час хвилевих зневір здобувати міг з себе самого свіжість і ясність без огляду на вороже або байдуже докільля. Повертаючи щораз наново до Кобзаря, повертатимемо до власних глибин і питимемо живу воду з криниці нашого національного Сторожа, аж

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.

Ю. Семкович

Відкритий лист до українських істориків

В газеті „Українські Вісті, ч. 15 (167), за 18 лютого 1948 р. на ст. 3 поміщено „Відкритий лист українських істориків”, без адресата. Той лист підписали, „група українських учених-істориків”, як там сказано, а саме: проф. др. В. Круницький, др. Н. Полонська-Василенко, др. І. Витанович, проф. В. Гришко, проф. др. В. Щербаківський і др. Д. Олянич. Написаний той „Відкритий лист”, як у ньому ж сказано, на „захист проф. Оглоблина не тому, що він — член нашого цеху, видатний, талановитий історик України. Ми виступаємо на охорону священного храму науки, на захист найдорожчої для нас свободи науки, волі об'єктивного наукового досліду”.

Перечитавши того „Відкритого листа”, читач, не ознайомлений із дійсністю, може дійсно потрапити в „святе обурення”, а ще, чого доброго, покинути свою стійку на відтинку зовнішньої боротьби з ворогом, і собі організувати „групу”, не краще „учених-істориків”, а таки рядових українських громадян-патріотів, і піти походом проти тих, чи того, „хто смів для якихось там невідомих нам цілей, що не мають нічого спільного з наукою, робити замами на науку!” українську.

Жахлива історія — може бути!

Про що ж властиво йдеться? Йдеться про те, що в газеті „Українські Вісті, ч. 73 (131) за 1947 р. було вміщено „Відкритого листа до українських наукових установ” п. П. Герасименка, під заголовком: „Чи справді українська наука”, в якому автор листа обвинувачує проф. О. Оглоблина в „москофільстві”, в „фальшуванні історичної правди”. І на того „Відкритого листа” п. проф. П. Герасименка, „Група українських учених-істориків” відповідає і собі „Відкритим листом”, „як вона розцінює наукову діяльність проф. О. Оглоблина” і каже м. ін., що „Проф. др. О. Оглоблин є один з наших найвидатніших дослідників економічної і політичної історії України”, що „з особливою силою підкреслив ті моменти української історії, коли українські діячі виступали проти російського централізму”. „Цей антимосковський тон в працях проф. Оглоблина є остільки виразний, що приходить дивуватися, як знаходяться люди, готові закидати йому москофільство” (підкреслення моє — О. Б.).

На жаль, у мене немає під рукою „Українських Вістей”, в яких надруковано „Відкритого листа” п. проф. П. Герасименка відносно п. проф. О. Оглоблина, і я собі сьогодні не пригадую змісту того листа. Остаточно це не важне. Бо ж не важне, що писав п. проф. П. Герасименко про українську історично-наукову творчість п. проф. О. Оглоблина, але важне є що і як писав сам п. проф. О. П. Оглоблин.

Я вправді не є науковець ані історик. Але я є український громадянин, який вивчав українську історію, а також частину тієї української історії сам переживав, а навіть особисто був активним учасником українських історичних подій останніх десятиліть, починаючи, як сірий вояк, який знав та пізнав ворогів українського народу, проти яких боровся й бореться, так само як п. проф. П. Герасименко, який є постійно на стійці в боротьбі з ворогами українського народу!

І признаюся щиро, що, прочитавши деякі „науково-історичні праці” п. проф. О. П. Оглоблина, я не лише вповні погоджуюся з п. проф. П. Герасименком, що то є фальшування історичної правди, але додаю, що це є зогиджування чи плюгавлення українського народу і його визвольних змагань!!!

Але даймо слово самому п. проф. О. П. Оглоблинові.

Передо мною лежить книжка Академії Наук УРСР, Інститут Історії України, Видавництво Академії Наук УРСР, Київ 1940 п. н. „Західна Україна”, збірник під редакцією С. М. Белоусова і О. П. Оглоблина. Є це книжка, яка має „дати можливість широким колам радянського суспільства по-знайомитися з історією Західної України”. На сторінках 9—31 цієї книжки є „Історичний нарис” „професора О. П. Оглоблина-а” „Західна Україна”.

В тому „Історичному нарисі” м. ін. читаємо (стор. 9): „На протязі майже тисячі літ своєї історії Західна Україна (Галичина і Волинь) була тісно зв'язана з іншими землями, заселеними українським, великоруським і білоруським народом”. (стор. 11) „Тільки в світлі найтіснішого зв'язку Галичини з Києвом (а згодом з Володимиро-Суздальським Князівством) зрозумілий економічний і культурний розвиток Галицького князівства, збереження ним незалежності від Польщі і Угорщини...”

„Тільки в цьому зв'язку Галичини з усією Руською землею зрозумілий відомий заклик палкого патріота батьківщини — автора „Слова о полку Ігореве”. (стор. 14) „Треба підкреслити також, що Західна Україна завжди — і в XIV, і в XVI і в XVII, і в XVIII століттях, — крім найтісніших зв'язків з Наддніпрянською Україною, мала зв'язки і з Росією — економічні і культурні. Діяльність Івана Фьодорова у Львові, допомога московських царів (починаючи з царя Федора Івановича), Львівському братству, та ін. — все це квазує на жваві стосунки, які були в XVI і XVII століттях між Західною Україною і Росією. Не має жадного сумніву, що матеріальна і моральна підтримка Росії допомагала українському населенню Західної України боротися проти національного гнету з боку польської шляхти”. „В тяжкі часи польської шляхетської неволі українське населення Західної України звертає свої очі на схід до братів — наддніпрянців і до великого російського народу”. (стор. 18) „В Галичині заборонено було видавати твори українських письменників з Росії, де вони, навіть в умовах Миколаївської реакції все таки мали змогу виходити в світ”. (стор. 25) „Зокрема, М. П. Драгоманов багато зробив для зміцнення культурного зв'язку між передовими елементами тогочасної Росії і України, з одного боку, і Західної України — з другого. Драгоманов з Женеві поширював в Галичині твори Пушкіна, Лермонтова, Белінського, Герцена, Чернишевського, Добролюбова та інших передових представників російської культури”. (стор. 26) „Ганебна діяльність «польських легіонів» на правобережній Україні і Білорусі в 1917-18 рр. ніколи не затреться в пам'яті українського і білоруського народів, так само як не забудуть ці братні народи й того, що українська і білоруська буржуазія цілком підтримувала цих кривих польських загарбників, надхнених єдиним бажанням охоронити інтереси польського землеволодіння на «кресах», а тому подвійно ворожих великій жовтневій соціалістичній революції.”

„Коли в 1918 р. перемогла Антанта, існували всі передумови для створення того штучного політичного і національного конгломерату, який являла колишня польська держава. Перед польськими поміщиками і буржуазією стало насамперед завдання задушити революційний рух українських народніх мас на Західній Україні і шляхом збройної боротьби проти радянської України (і Білорусі) і Росії захопити Україну і Білорусію і віддати їх у хижі лабеті старого польського орла”.

„В цей момент українська буржуазія цілком виявила свою клясову суть. Варшавська угода Петлюри з Пилсудським 1920 року, наслідком якої була польська інтервенція 1920 року й окупація правобережної України, побудована була на відмовленні української буржуазії від Західної України (Галичини), яку Петлюра віддав на поталу панської Польщі.”

„Розгром польських окупантів і їх петлюрівської агентури Робітничо-селянською червоною армією в 1920 році геть знищив ці ворожі українським народом пляни польських панів і їх петлюрівських пособників”. (Всі підкреслення мої — О. Б.)

Ось стільки сказав нам „український” „учений-історик” у всьому „українському”, двадцятьчотиристорінковому, „історичному нарисі”, про Україну!

Насувається питання, де тут є „цей виразний (або хочби не виразний — О. Б.) антимосковський тон”? — де тут є „об'єктивний науковий дослід”? Що це все має спільного з „священним для нас храмом науки”?!

Я не маю змоги тут зупинитися над аналізом того „українського”, „історичного нарису”, так само як **зайвими**, вважаю, є коментарі до тих „нарисів”. Так само не згадую тут іншої „науково-історичної праці” п. проф. О. П. Оглобліна, виданої Академією Наук в УРСР в 1941 р. п. н. „Нариси з історії України” випуск VI. за XVII—XVIII століття, з якої можна б набрати більше подібних цитатів.

Дозволю собі лише поставити запит: чим пояснити, що „група українських учених-істориків”, які, як **учені-історики**, **мусять знати про ті „історичні нариси” й інші праці** п. проф. О. Оглобліна, беручи його в „захист”, робить прилюдний закид, що „деякі наші землячки вимагають, щоб учені висловлювали тільки такі думки і погляди, які подобаються тим землячкам” (бо), „якщо ж ми не потрапимо догодити їм, вони починають проти нас кампанію цькування та облуд”?! І на якій підставі, та „група українських учених-істориків” ставляє категоричну вимогу: „**несмійте**, для якихось там невідомих нам цілей, що не мають нічого спільного з наукою, робити замахи на науку!”

Ні! Ніхто не робить „замахи на науку”, якщо вона є дійсно **наукою!** Ніхто не вимагає від українських учених-істориків, „щоб вони висловлювали тільки такі думки і погляди, які подобаються”, „комусь”.

Від українських учених-істориків вимагається лише **української історії**, наукової і об’єктивної, згідної з історичною правдою. „Історію”, яка, дійсно „для якихось там невідомих нам цілей” є фальшована і в якій безпідставно плюгавиться український нарід, його верстви і його визвольні змагання, як це робить п. проф. Оглоблін, що вгорі показано, таку „науку” **кожний відповідальний український громадянин-патріот**, в ім’я правди і рятунку чести українського народу і героїв, які впали на полі бою, **творючи цю історію, мусить поборювати!** Бо це „історія”, але на яку дядько, перечитавши її, скаже „добра мені історія”!! Заслонування того плюгавства „священністю для нас храму науки” тут ні при чому і не pomoже! Так само, як не pomoже претенсionale „не смійте”, бо „ви не історики” і не маєте „хоч елементарного знайомства з предметом”. На те, щоб реагувати на історичну неправду, не потрібно бути істориком і не потрібно „хоч би елементарного знайомства з предметом”. На те потрібно знати **історичну правду** і мати **хоч елементарне почуття української національної амбіції**.

І відвертаючи запити поставлені п. проф. П. Герасименкові, треба спитати „групу українських учених-істориків”, які взяли „на захист” п. проф. Оглобліна за його „добру історію” і роблять з нього „піонера” і мало що не героя, чи подумали вони, що таким „захистом” вони деморалізують і демо-

білизують українське громадянство тут і там на рідних землях, яке стоїть у зтяжним бою з ворогом-окупантом за ті ідеали, за які боролися і гинули ті, яких п. проф. Оглоблін плюгавить, називаючи їх „петлюрівські агентири” „польських окупантів”, чи „петлюрівських посібників” „польських панів”, **промовчуючи самостійність української держави** в 1918—1920 роках?! Чи то є „священний храм науки” і „об’єктивний науковий дослід”?

Що в „советській Україні панувала і панує жорстока система, яка зламала силу людей”, то всім добре відомо. Але так само відомо, що сила людей-науковців гинула в підвалах НКВД, і на Соловках, була „репресована”, звільнена від праці і т. п. і т. п., й **непіддавалася** і далі „**не сміє**” піддаватися і плюгавити українського народу і його визвольних змагань. **І то є піоніри і герої!** Коли піонерами і героями будуть ті, що плюгавлять, то що діяти з тими, що **гинули, а не плюгавили?** Думаю, що в істориків повинна також бути межа між добром і злом, між правдою і неправдою, між справедливістю і кривдою. За провини п. проф. Оглобліна ніхто не думає творити „громадський суд над цілою східньо-українською еміграцією” і це не є жаден „крок для нового розбрату в наших рядах”, і таких „аргументів” **українські учені-історики не повинні вживати.**

Ми повинні доказати, що неправдою є, що „у нас ніхто не може скомпромітуватися”. **І це повинні доказати в першу чергу наші науковці!!**

Я пригадую собі, що в 1943 році у Львові, у Клубі Українських Письменників і Журналістів, зроблено прилюдний суд над **покійним** Миколою **Гоголем**, за те, що він писав по-російськи і за його „приятне” відношення до Росії. Організували той суд наші науковці-мистці! Чи судити будемо лише **покійників**, які не можуть уже боронитися? Я питаю, де є ті й інші науковці, які потягнули б до відповідальності **живого** п. проф. О. Оглобліна, який **може ще боронитися** за його „історичні” провини супроти українського народу?!

Ми хотіли б вірити, що п. проф. Оглоблін усе це робив під примусом у советських умовах, які нам відомі. Але хай же п. проф. Оглоблін щонайменше **прилюдно** до того признається, **вияснить і відкличе** всі ті „науково-історичні” плюгавства про український народ і його визвольні змагання. Бо чи ж може те все залишатися так як є? І чи може п. проф. Оглоблін, без вияснення і відкликання того всього, бути допущений до **українського храму науки**, якщо ця наука має бути поважно трактована?!

Думаю, що „група українських учених-істориків”, яка взяла на „захист” п. проф. О. Оглобліна, відповість на це, також в ім’я „священного для нас храму науки”.
Осип Бойдуник

Чуйність українського світу!

(В РОКОВИНИ ДЕРЖАВНОСТІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ)

Події на Закарпатті в 1938 р. викликали **настоженість** усього українського світу, збудили його чуйність і спонукали до виявів великої жертвенності й патріотизму в будівні державності на цьому малому клаптику української землі. Не було ні одної країни на світі, де українці не відгукнулися б на події в Карпатській Україні і не заявили свою солідарність та допомогу карпатським українцям в їхніх визвольних змаганнях. Це проявилось так спонтанно, так рівночасно, що навіть **тяжко визначити, хто був перший.**

Вже вліті 1938 року прибули до Ужгороду представники Проводу Організації Українських Націоналістів з д-ром Ярославом Барановським на чолі. Вони заявили політичним провідникам Закарпаття, що Провід ОУН вповні підтримає всі почини **закарпатців** в їхній боротьбі за політичні права Карпатської України. Цю свою обіцянку Провід ОУН **дотримав.** У вересні прибув до Ужгороду д-р Михайло Д., відпоручник ОДВУ (Організація Державного Від-

родження України) в Злучених Державах Америки, і головний редактор українського щоденника „Свобода” в Нью-Йорку д-р Лев Мишуга. Обидва делегати заявили, що Карпатська Україна може **всеціло** числити на всесторонню моральну й матеріальну допомогу американських українців.

Заяви скоро перемінилися в чин. Провід ОУН, на чолі якого став, по трагічній смерті сл. п. полк. Євгена Коновальця, ним назначений і П. Великим Збором Українських Націоналістів затверджений полк. Андрій Мельник, післяв до Ужгороду цілий ряд політичних радників, випробуваних журналістів і пропагандистів та інших культурно-освітніх діячів. По великих маніфестаціях в Америці й Канаді дня 12 жовтня 1938 р., з приводу проголошення в Ужгороді державності Карпатської України з окремим урядом, українці в згаданих державах організують розсяглі збіркові акції грошові й одягові. В Америці веде цю справу згадана вже ОДВУ, на чолі якої стоїть проф. унів. д-р Олександр

дер Грановський, а в Канаді УНО (Українське Національне Об'єднання), з рамени якого невисипує працює для Карпатської України великий її приятель інж. Володимир Коссар. Відомий діяч Пряшівської України з 1918—1922 років о. Омелян Невиський закладає в Америці спеціальний Комітет Оборони Карпатської України і висилає до Ужгороду свою делегацію, закарпатців Юрія Габовду і проф. Бєня, які перші приносять до Ужгороду не тільки моральну, але й фінансову допомогу на цілі Української Національної Оборони. З ними прибув також ред. Е. Скоцко від Української Пресової Служби в Нью-Йорку.

У вересні того року з'явилися в Ужгороді перші борці за волю України з інших українських земель, передусім із Галичини. Ними заопікувалася УНОборона, за що вони віддали їй увесь свій час і працю. Вони надзвичайно відзначилися при евакуації Ужгороду в дні 3—10 листопаду, а пізніше, коли УНОборона перетворилася в Організацію Народної Оборони „Карпатська Січ“, були її добрими організаторами, інструкторами і пропагандистами по селах і містах Карпатської України. Січова „Летуча Естрада“ майже повністю складалася з них.

Великі українські маніфестації з приводу державності Карпатської України відбулися не тільки в Америці, Канаді, Аргентині та інших заокеанських державах, але і на українських землях. Могутні маніфестації були у Львові 15 жовтня 1938 р. і по всій Галичині, де не обійшлося без кровопролиття, яке спричинювали польські корпоренти та поліція, стріляючи на маніфестантів. Маніфестації відбулися і в Буковині та Басарабії (під румунською займанщиною). Державність Карпатської України викликала ентузіазм серед українців навіть в умовах большевицького терору. Проти цього ентузіазму мусів виступити сам Сталін на XVIII-й Конференції комуністичної партії.

Для майбутньої історії варто зафіксувати в пи-

саних споминах ті маніфестації й відгомін подій у Карпатській Україні, як також зібрати й записати ті всі пісні й перекази, які появилися між українським народом про карпатських січовиків і Карпатську Україну.

Бо як-не-як, але Карпатська Україна з тим відгуком всієї української нації, який вона проявила в зв'язку з українською державністю на Закарпатті, залишиться завжди світлим епізодом в історії українського народу, гідним до наслідування.

Боротьбою в рядах „Карпатської Січі“ й працею над будівництвом Карпатської України українці засвідчили перед світом волю українського народу до власної державності навіть всупереч волі „сильних цього світу“. В Карпатській Україні український народ перший у Європі поставив збройний спротив німецьким імперіялістичним планам створення вихідних позицій до нової світової війни, так як у 1918 р. український народ перший поставив спротив московсько-большевицьким імперіялістичним планам світової большевицької революції. У боротьбі за державність і соборність Карпатської України на практиці здійснювався соборний чин усіх українців світу і тому Карпатську Україну можна вважати символом Соборної Української Держави.

Сьогодні з приємністю згадуємо, як у той час усі українці з цілого світу негайно відгукнули на події в Карпатській Україні, з ентузіазмом прийняли проголошення її державності і зробили все, що було в їхніх силах для її утримання. Ніяка сила не сповнювала так всіх українців, як Ідея Української Держави. Всі українці, де вони б не жили, були в той час одностайні в солідарності з Карпатською Україною. Тому і не диво, що в той час закарпатські українці почували себе так сильними і так непереможними, як сильний, великий і непереможний український народ!

Др. СТЕПАН РОСОХА

Випадок у совєтській зоні

Одного разу командир якоїсь совєтської дивізії в російській окупаційній зоні Німеччини дав необичайний наказ: зібрати й вишикувати всіх жінок офіцерського складу. Наказ є наказом. Военна справа, це не жарт. Хоч жінки офіцерів на службі армії не рахуються, присяги не складали, але наказ був виконаний: у визначений час жінки вишикувалися на площі, командир дивізії вийшов із течкою паперів у руці. Поздоровкався з жінками, дістав відповідь — дуже не стрійне привітання.

— Я зібрав вас, товариші жінки, для того, щоб поговорити про одну невідкладну справу, — почав свою промову командир. — Ви всі приїхали сюди, відомо, з нашої улюбленої соціалістичної батьківщини. Ви знаєте, чому це сталося: наш уряд пішов назустріч офіцерському складові, який сумував за своїми рідинами. Вам дозволили приїхати сюди для того, щоб допомогти чоловікам нести їх службовий обов'язок далеко від батьківщини, від близьких, від свого рідного огнища, створити приємну обстановку, необхідну для дальшого закріплення міці нашої переможної армії. Мені нема чого скривати від вас, що деякі наші солдати й зокрема офіцери, скучаючи за своїми рідинами, почали проводити час у товаристві німецьких жінок... Ви про це самі знаєте. Ці недопускальні зв'язки являються також однією з причин, що вам дозволили приїхати до Німеччини. Німецькі жінки, виховані в душі буржуазної культури і просякнуті нацистською ідеологією, представляють небезпеку для армії. Кожна з них може бути шпіоном, підсланим капіталістич-

ними державами з метою вивідати наші військові таємниці, морально розкласти нашу армію. Немає мені чого скривати перед вами, що подібні випадки вже мали місце.

Демобілізовані офіцери не хочуть вертатися „на рідину“, воліють блукати в Німеччині або йдуть у банди, які оперують у Польщі. Є випадки втечі в американську та британську зони. Чому це трапляється? Тому що людей приваблює легке життя, вони низько вклоняються перед західною культурою і рахують, що вже не можуть обійтися без гарних меблів, одягу, авта, мотоциклів, радіоприймачів та інших предметів, що їх немає на батьківщині. Вони забули, що наша мета устанавлювати комунізм у цілому світі та вся ця буржуазна розкіш — це тільки барахло, яке заважає зосередити всю увагу на нашу головну ідею. Звичайно, ми без жалю нищимо подібних зрадників батьківщини, що продають ідею світової революції за сочевичну „похльопку“ західно-європейських життєвих благ! Ці люди — останки ще недобитого ворожого елемента, — які досі не втратили надії на реставрацію капіталізму в нашій країні. Товариш Сталін учити, що пережитки капіталізму в психології та свідомості людей є ще сильні та з ними треба вести безперестанну й жорстоку боротьбу. В цьому відношенні і ви не без гріха. Ось про це я хочу з вами поговорити.

Чи багато пройшло часу, відколи ви прибули сюди в Німеччину? Пам'ятаєте якими ви сюди приїхали та як ви виглядали? З колхозів, з роботи на заводах ви з'явилися сюди в простих вилинялих на

Пам'яті жертв голоду 1933

З ініціативи Парафіяльної Ради УАПЦ в Мюнхені, піддержаної широкими колами української еміграції, в неділю, 14 березня 1948, відбулася панахида по 7 мільйонах жертв викликаного большевиками в Україні штучного голоду в 1933 р.

Московські большевики рішили доконати започатковане московськими царями знищення українського народу. Знаючи, що найлегше вдасться їм це здійснити, відорвавши населення від рідного ґрунту, почали переводити в Україні колективізацію. Коли українське населення поставило їм опір, большевики застосували найбрутальніший в історії людства терор. Московсько-большевицькі терористи відбирали від українського населення не тільки прадідівську землю, господарські будинки і реманент, але й абсолютно всі харчі. Знали, що голод — це найгірніший засіб, яким можна найлегше зломити всякий опір, знищити народ не тільки духово, але й фізично. Тому, виконуючи це своє завдання — знищення фізичної субстанції українського народу, по всій Україні відобрали від українського населення все збіжжя, борошно, а навіть уже спечений хліб та часом і варену страву. Забрали все до решти, залишаючи населення абсолютно без харчів, стережачи з другого боку, щоб ніхто харчів не довозив. Так виконувалося присуд смерти над українським народом. Народ пух з голоду і вмивав. Поголовно вимерли тисячі українських сіл, а в Україні, що на протязі віків була збіжжєвим шпихлірем для Європи, в 1933 р. з'явився канібалізм. В той же час москалі об'їдалися українським хлібом вивезеним із України, а московські большевики фінансували ним комуністичні рухи в усіх країнах світу, підготовляючи світову комуністичну революцію.

Повпнено злочин супроти людства такого масштабу, якого історія людства не знала. Коли світ боровся проти голоду, то московські большевики викликали його штучно і поширили в нечуваних

в історії масштабах. Ціль була ясна: знищити український народ, що ніколи не зрікався своєї духової, культурної і національної самобутності, ніколи не резигнував із своєї державности. Він був ворогом число 1 для переведення світової комуністичної революції. Тому його нищено найжорстокішими засобами.

Тепер, у 15-ту річницю цієї національної трагедії, українська еміграція гідно вшанувала пам'ять Жертв. В Мюнхені в протестанській церкві св. Луки архієпископи Ігор і Михайл в сослуженні 20-ох священників Української Автокефальної Православної Церкви відправили панахиду, в якій взяли участь тисячі людей. В перших рядах видно було поруч чисельно заступлених представників багатьох народів, що стоять разом із українцями на фронті боротьби проти большевизму, Голову Всеукраїнської Національної Ради, Представника ЗУАДК-у на Європу д-ра Р. Смука, представника Української Греко-Католицької Церкви о. пралата Дам'яна Лопатинського, представників ЦПУЕ, ОПУЕ і ППУЕ в Мюнхені, українських генералів, ректорів українських високих шкіл, представників центральних громадських установ і політичних організацій, емігрантських таборів усіх 3-ох зон Німеччини і т. д. Співав хор „Україна” під кермою проф. Нестора, а проповіді виголошено в українській, англійській і німецькій мовах. Під час панахиди пластуни і сумівці тримали почесну варту біля могили в церкві, уложеної з вінків та березового хреста.

Після могутнього відспівання національної молитви „Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни...” зформувався жалібно-маніфестаційний похід містом для перенесення вінків до Української Автокефальної Православної Церкви. Несено вінки від Всеукраїнської Національної Ради, президента Лівичького, УГВР, ОУН, ОУН(СБ), СГД, Інтернаціоналу Свободи, АБН, ТУПВ і ЛУПВ, Комбатантів, бійців УПА, Економічного Відділу УВАН, українських високих шкіл, ЦЕСУС-а, українських табо-

сонці хустках, у полатаних блюзках, у домотканих спідницях (нема чого гріха таїти!)? І що ж я бачу тепер? Пишно одягнених дам, у знаменито вшитих суконках і костюмах, у тоненьких панчошках, капелюхах і модних мештах. Подивіться на себе: звідки у вас узялися годинники, обручки, кульчики й намиста? Відки елегантські сумочки й рукавички? Що ж ви в цьому убранні — і рукавичках збираєтеся будувати комунізм? Ви вже забули, як недавно працювали на полях і степах, коло станка, копали шанці, будували дороги? Забули, як доїти корови й доглядати худобу, допомагаючи сталінському приплодкові! Ось вам перша стадія побутового розкладу, перше знайомство з розкладовою буржуазною культурою! Ви думаете, що я не знаю, як ви живете в розкішних німецьких приміщеннях? Знаю, що ви перестали для себе навіть їжу варити, передавши це все вашим господарям — німкам. Знаю, що ваші квартири набиті всяким барахлом від золотих дрібничок до радіоприймачів і п'яніна. Ви цілими днями бігаєте по місті та вимінюєте в німців барахло, користаючись тим, що німці відчувають брак у прохарчуванні, а ви дістаєте харчів більше, як вам треба. Візьміть на увагу, що все це може погано скінчитися.

Мені не важно, що ви робите самі, як ви сюди приїхали й поглянули, як живуть німці. В кінці-кінців коли ви поїдете назад на батьківщину, то багато з вашого барахла вам відберуть, а ви самі в нашій тяжкій советській дійсності знову скинете

з себе той фальшивий блиск заходу й будете постарому жити і трудитися.

Зовсім що інше мене непокоїть: те, що ви пишете в листах додому! Ось вони, ваші листи, в мене в руці! Все одно цензура їх не пропустить і ви повинні про це знати. Своім рідним і зайомим, що зайняті тяжкою працею і терплять у всьому недостатки, ви пишете про райське життя тут у Німеччині. Що подумают і відчують ваші рідні, коли прочитають оті дифирамби заходу?!

Ось послухайте, я прочитаю одного листа:

„Мила і дорога мамочко! Не маю слів, щоб змалювати тобі все, що я пережила (ну, тут різне сердечне злиття — це неважне). А головне: колись то мріяли ми про те, щоб зробити собі другу суконку, в якій не стидно було б мені вийти на вулицю. Ах, яке це було глупе: тепер у мене більше як десять суконок, спідниць, блюзок, два елегантські костюми, сім пар мешт, а білизни — я й ліку не знаю. І яка, мамо, білизна: і в житті ми такої не бачили, а не то що носили! А суконки, а мешти наші! У Міті теж п'ять цивільних одягів, — це крім однострою. Можна було б купити й більше, але кажуть, що більше як п'ять одягів не дадуть вивезти, коли назад поїдемо, відберуть.”

Або ось другий лист:

„Здравствуй, рідна Вірочко! Зараз тобі все змалюю, все наше тутешнє життя. У нас із Колею на двох чотири кімнати з чудовою ванною. (Ти навіть не знаєш, що це таке.) Чудові меблі, скрізь картини,

рів, центральних громадських установ, Пласту, СУМ-у і сотки інших. В поході взяло участь понад 5 тисяч українських емігрантів усіх суспільних шарів, що стихійно прибули до Мюнхену з усіх 3-ох зон Німеччини, щоб гідно вшанувати пам'ять замучених голодом братів, запротестувати проти цього страшного злочину та звернути увагу чужинцям на ту страшну загрозу, що її собою представляє більшовизм для усього світу.

Належить зокрема відмітити чисельну участь молоді та студентства. Пласт і СУМ виконували важливе завдання, утримуючи взірцевий порядок. Маніфестація відбулася у взірцевому порядку та зробила на чужинців дуже велике враження. Всі урочистості проходили дуже спокійно, незалежно від участі людей різних політичних переконань. Це також один з позитивних моментів цієї маніфестації.

П. ЧАЙКА

Шляхом примусу, штампів і схематизму

Нещодавно в Україні закінчився республіканський конкурс на драматичні твори. З трьох п'єс, що одержали другу чи третю премію, дві п'єси своєю тематикою пов'язані з відбудовою Донецького та Криворізького басейнів. Отож треба гадати, що із загальної кількості надісланих на конкурс драматичних творів (450 п'єс!) дві третини написані на відбудовні теми. Героїку недавньої вітчизняної війни, хоч вона ще й не знайшла належного відображення в советській літературі, відсувається на другий план, бо ЦК ВКП(б) публікує щораз нові ухвали про відбудову зруйнованих війною промисловості та сільського господарства. А ухвали ЦК — це, мовити б, наперед розписана партитура, з якої мусять користатися не тільки інженери-будівельники, а й інженери людських душ, як свого часу Сталін назвав советських письменників. Кинувши виконувати свої попередні творчі плани, советські письменники повинні негайно ж переключатися на нову тематику, що впливає з ухвал ЦК і на даному відтинку часу є найактуальнішою. А ні — вони, письменники, ризикують опинитися серед

„грішників”. Цей примус змушує і вправних майстрів советської літератури ставати на шлях штампів, фальшувань і голого схематизму. Так було в СССР десять років тому, так діється і понині. За ілюстрацію до нашого твердження можуть правити дві нові п'єси українських підсоветських письменників — Андрія Головка та Семена Скляренка. Обидві ці п'єси, в яких автори відображають відбудову колхозів, є такою мірою штамповані, що, крім подібних персонажів та одноманітних ситуацій, вони скидаються одна на одну навіть назвою: „Райські яблука” — п'єса Андрія Гловка і „Коли пахне яблуками” — Скляренкова комедія.

Андрій Головка — знаний повістяр („Можу”, „Бур'ян”, „Мати”) як драматург виявив свою цілковиту безпорадність. Його п'єса „Райські яблука” — така млява своїм сюжетом, така статична, примітивна й безхребетна, що годі говорити про постанову її навіть на колхозній сцені. Більше того, ми припускаємо, що автор спочатку писав на цьому матеріалі кіносценарій, а коли сценарій, як це часто трапляється, було забраковано, він сляк-так пе-

на підлозі килими, на балконі — як у садку — квіти і квіти. Такої квартири я навіть і в сні не бачила. А ти б подивилась на ванну! А кухня: газ, електрика, мрамор, чистота! Після нашої душною кімнаточки з одним вікном, у якій нас містилося п'ятеро, це просто казка! Пам'ятаєш, як ми ходили до кіна й ще сміялися, коли там показували, в яких квартирах живуть стахановці: нам здавалося, що таких чудових квартир і на світі немає. А тут і в дійсності кращ, ніж у нас у кіно, для якого такі квартири спеціально будували.”

Ви бачите куди це веде? Ви розумієте до чого наклоняється? Значить наше кіно бреше? І відки такий тон: „наша душна кімнаточка”. А от іще краще, це вже політикою пахне:

„Я думаю, що все нам брехали про те, як живуть чужоземні робітники: їх, мовляв, експлуатують, вони голодні, босі і в лахміттях. Нічого подібного! Я живу в домі німецького робітника-електромонтера. Чудовий будинок, прекрасний сад і город. Уся родина прекрасно одіта: жінка має брильянтовий перстень, золотий годинник і шафи повні білизни. У хлопчика й дівчинки — окремі кімнати. Я з болем у серці згадую про наших людей: коли б вони мали хоч половину того, що німці! Але візьми на увагу, це після війни, після розрушень.”

Ось ще один уривок:

„... як згадаю наш колхоз, усі наші злидні, всі наші турботи про те, щоб хліба вистачило й відробити трудовні, так і плакати хочеться! Мої бідні нещасні рідні! Узяти б вас усіх сюди, одягнути, обути й лишитися тут на все життя, щоб не бачили більше сльоз і страждань...”

Я міг би навести деталі листів, але й цього вистачить. Ви самі повинні зрозуміти, що означають такі листи: на те ви й советські люди. Це саме те, що являється шкідливим для советського народу,

за те вже багато таких писак головами заплатили. Запам'ятайте, що ці листи прислані мені з спеціального відділу з суворою заміткою. Листи будуть переслані туди, куди треба, і вам це може дорого обійтися... Я не хочу вам грозити, але запам'ятайте собі, що советська держава розпоряджає достаточними засобами, щоб перевернути мозок тих, хто намагається думати інакше, як належить думати советському громадянину.

Я вас прошу та просто наказую не писати більше подібних листів. Ви повинні підбадьорювати ваших друзів і рідних, допомагати їм у будові соціалізму, а не отруювати тією отрутою, якою вже заразилися тут самі. От і все! Запам'ятайте, що більше ніяких попереджень не буде. Вашим чоловікам буде також сказано те, що треба. А коли такі листи ще попадуть до цензури, збирайте манатки й готуйтеся до від'їзду додому, коли не вмієте держати себе, як належить советським громадянам. Можете розійтись! До побачення!

Так закінчилось оце незвичайне вишикування жінок советських офіцерів у однім із міст російської окупаційної зони. Не відомо, чи пройшла „перебудова психології” жінок після такої м'якої з советської точки бачення „батьківської уваги”, але треба припускати, що листи стали значно витримані в дусі „ідей великої непоборної партії Леніна-Сталіна, яка веде край від перемоги до перемоги, давши щастя, свободу та радість цілому советському народові”. Це розказав мені російський офіцер, що не витримав цього „щастя та радости” і перейшов при кінці липня 1947 в американську зону.

Г. Кремлев

(„Новое Русское Слово”, Нью-Йорк, 13. IX. 1947.)

ремонтувавши матеріал, оформив його в п'єсу. Про це свідчить як композиційна структура, так і номенклатура цього недолугого з усіх поглядів драматичного твору. Головні персонажі п'єси, ясна річ, — трактористи та трактористки, вчорашні герої вітчизняної війни й партизани, а сьогодні вони так само герої відбудовного фронту. Крім інших советських штампів, подибуємо в Головковій п'єсі запозиченого із старого етнографічно-побутового репертуару сліпого діда. Колись у старовину такі сліпі діди ходили по Україні з кобзою за плечима, а Головків дід ходить телей з гармонією. І яких саме пісень співає цей „гармоніст” (чи не пісень про Сталіна?), з п'єси не видно, але інший персонаж — недавній фронтовик, модернізований „москаль” — співає виключно російських пісень. Та ми, зрозуміла річ, не збираємося картати Головка за оті всі штампи, за штучність та агітпримітивізм, що ними виповнена його п'єса. Бо що може написати і найталановитіший український підсоветський письменник, коли він, як той церковий еквілібрист, що ступає по дротині, повинен, будь-що-будь, балансувати між рядками чергових ухвал ЦК ВКП(б)? не зуміє чи не схоче цього робити — завтра ж його призвище стоятиме в списку „буржуазних націоналістів”.

Якщо Андрій Головка змушений був з якоїсь причини переробити свій кіносценарій на п'єсу, то Семен Скляренко навпаки: він на подібному ж приблизно матеріалі буде відразу комедію. Звісно, від комедії годі вимагати ідейної чи психологічної глибини, як, скажемо, від драми, проте ж і дописи з районних часописів навряд чи можуть правити за основний матеріал для побудови комедії.

Колхозна куховарка Докія пустила чутку, що їхній колишній тракторист Василь Канівець вертається з фронту додому як орденоносець, ба навіть майор. Колхозне начальство зчинило з цього приводу незвичайну метушню. Адже в усіх сусідніх колхозах є орденосці, тільки в їхньому нема. Готують бучну зустріч. Але замість орденосця та щей майора вони побачили перед собою звичайного сфрейтора і без жадного ордену. Цілковите розчарування. Проте в останній дії виявляється, що Канівець таки справді має два ордени і три медалі, які він умисне був заховав від своїх колхозників. Ну, тут колхозне начальство знову відчуло себе на двадцятому небі, бо і в їхньому колхозі є свій орденосець. Оце, мовити б, сюжетна пружина Скляренкової комедії. А ось і ідеологія, уосібленням якої є колхозні трактори, — про них у п'єсі сказано:

„Це, не трактори, а честь, надія наша, життя й любов”.

Василь Канівець з товаришем, відступаючи перед натиском німців, закопали у лісі два колхозні трактори. Тепер Василь, разом з його любленою дівчиною, теж трактористкою, недавньою партизанкою (це обов'язково!) — відкопують ті трактори в лісі. Цей їхній вчинок автор, очевидно, слідом за районним часописом, трактує як не абияке геройство на відбудовному фронті. Устами діда Прохора Скляренко, між іншими, говорить:

„Непонятна якась молодь пішла. Замість того, щоб обійнятися та поцілуватися, про трактори та про ліс... В наше время не так любилися...”

Ми позволимо собі не повірити Скляренкові: і „в наше время” молодь так само і обнімається і цілується. А що підсоветські письменники, виконуючи ухвали ЦК ВКП(б), намагаються споконвічне почуття людини підмінити марксо-ленінсько-сталінським ерзацом — у цьому советська молодь ані трохи не винна.

Персонажі Скляренкової комедії так подібні з персонажами Головкової п'єси, що їх сміливо можна переставляти з п'єси в п'єсу — шкоди від того не буде ніякої. Такі самі трактористи, такі самі трактористки, такі самі колхозні діди. Не забув Скляренко подати в своїй п'єсі і модернізованого „москаля” — старшину Рябчика, що перебуває у відпустці по „кишковій хворобі”. Рябчик, як і належить „москалеві”, говорить або „по-маларасейському”, або аріями із російських опер. Прикладом:

„Я вас люблю, чого лукавить, но я другому одана и буду век ему верна”.

„А счастье было так возможно, так близко”.

„Любил все возрасты покорны”.

„Сердечный друг, желанный друг, приходи, приходи, я твой супруг”.

Та як би Скляренко не псував українську мову, яких би „комедійних” засобів він не вживав, щоб „розсмішити” колхозників, — все ж його п'єса не підноситься вище рівня дешевої советської агітки, обсяг впливу якої — колхоз, а тривалість її актуальності — не більше як рік. Тим часом п'єси наших класиків протягом десятиліть, ба навіть сотень років не втрачають ні своєї художньої вартості, ні своєї властивості впливати на глядача, дарма, що їх писано, не в „найдемократичнішій країні”, а в „російській тюрмі народів”. Бо в класичних п'єсах подано образи живих людей, а не безбарвні схеми, що ми їх здебільшого бачимо в творах підсоветських драматургів.

В одному із чисел московської „Литературной Газеты” советський критик Д. Нанін, розглядаючи літературний доробок советських письменників за 1947 рік, констатує: „біда”, мовляв, полягає в тому, що поезія і проза (отже, і драматичні твори) — безлици, і в багатьох творах головний герой фігурує, як „обставина його праці й побуту”, а не як індивідуальність. Данін при цьому згадує Марксове гасло „повернення людини до людини” і вимагає від письменників „не абстрактного моралізування, а зображення людини”.

Стара пісня! Ми чули цю пісню понад п'ятнадцять років тому, коли її співалося як пісню про „живу людину” в советській літературі. Співалося, кажемо, але „живої людини” в творах советських письменників ми не бачимо і понині. І не побачимо! Доки існуватиме ЦК ВКП(б) з його ухвалами та НКВД, що ті ухвали ЦК підпирає, доти советський письменник змушений буде йти шляхом примусу, штампів, фальшувань і голого схематизму.

АНДРІЙ ЧОТИРЕНКО

«Українські» фільми 1948 р.

Українська студія „Кінохроніка” закінчила фільм „Дніпрогес”, що показує відбудову Дніпрові гідроелектростанції ім. Леніна. В найближчі дні має вийти фільм „30 літ України”.

В 1948 р. українські фільмові студії випустять 5 фільмів „Люди з чистою совістю” (за повістю Вершигори), „Тарас Шевченко” за

сценарієм Ільченка, „Прапорносець” за романом А. Гончара, фільм про геройських шахтарів Донбасу і один фільм про колхозу.

Залаяновано кольоровий фільм „Дніпро”, короткометражовий „Советський Львів”, „Молодь шахтарів” та „Закарпаття”. Ведеться підготовка фільму: „П'ять в чотири” про вповнення п'ятилітки в чотири роки.

(УВІ) — „Известия” з дня 3. II. 1948 р. повідомляють, що дев'ять заводів Москви перші в СРСР зобов'язалися закінчити бюджетний рік без дефіциту.

Досі хвалене московське соціалістичне господарення базувалося виключно на визисковій колоніальних „советських республік”, в першу чергу — України.

✘

Економічний визиск московських колоній

(УБІ) 4 лютого 1948 р. в Кремлі підписано закон про державний бюджет Московщини й її колоніальних володінь (т. зв. „советських республік“).

З цього офіційного документу, підписаного Шверніком і Горкіним, довідемося, що в загальних видатках по цілому ССРСР у 388,040.597 тисяч рублів на Україну припадає всього лише 15,443.354 тисячі рублів! Цим Москва зірвала зі себе маску й виступає перед цілим світом як найгіршого типу хижак-визискувач: найбагатіша колонія московського імперіялізму — житниця Советського Союзу — Україна, яка постачає советській імперії хліб, руду й вугілля, не зважаючи на зубожіння українського народу внаслідок 30-літнього визиску Московією й повної господарської руїни за часів німецької окупації — в 1948 р. дістає лише одну двадцять п'яту частину сум, передбачених на видатки по цілому ССРСР!

Інакше кажучи, на одну п'яту частину населення ССРСР передбачається витратити лише одну двадцять п'яту частину передбачених бюджетом видатків! Це так виглядає на практиці „рівноправність советських республік“, так на практиці виглядає рекламована Московією допомога Україні „старшого брата — великого російського народу“, який з обдертої й зруйнованої України витискає якнайбільше, не даючи нічого в замін. Бо бюджетом передбачено лише видатки на систему окупаційного апарату на Україні.

✕

(УБІ) „Правда“ з 4. II. 1948 р. подає виступ відпоручника Кремля для Грузинської ССР — З. Чхубіанішвілі — в якому ми м. ін. читаємо: „...Я звертаюся з проханням побільшити асигнування на нецентралізовані (грузинського значення, а не всесоюзного) капітальні роботи в Грузії в розмірі 40 мільйонів рублів, в тому 15 мільйонів рублів на устаткування шкіл й наукових закладів; на будівництво сільських шкіл 10 мільйонів рублів; на устаткування лікарень, санаторіїв й ін. лікувальних закладів — 5 мільйонів рублів; на сільське господарство — 10 мільйонів рублів...“

Це в той час, коли видатки, передбачені бюджетом ССРСР для централізованих (підпорядкованих Москві!) підприємств і закладів Грузії, виносить на 1948 р. 2.334 мільйони рублів!

Дуже куца „самостійність“ советських колоній гарантована т. зв. сталінською конституцією...

✕

Школа на службі...

(НКС) Політика компартії спрямована сьогодні на повну русифікацію всіх поневолених Московією народів і на роздування московського патріотизму. В цьому залишив червоний Кремль далеко позаду колишній білий Петербург.

Разом із зародами пропаганди та політично-вишкільних курсів на заводах, університетах і в усіх

клітинах життя громадян ССРСР — прийшла черга на школу. Школа мусить збільшити патріотичне виховання дітей, бо Кремль уже не має багато часу на підготовку до війни.

Після реформи програми й системи навчання „історії ССРСР“ прийшла черга на програму навчання історії літератури. Все проходить за давно відомим і випробуваним зразком: ті чи інші групи щасливих громадян виступають із домаганням до відповідних міністерств — і міністерство ласкаво задовольняє прохання і наказує перевести відповідні заходи.

Недавно група лєнінградських письменників звернулася до Міністерства освіти РСФСР з критикою дотеперішньої програми історії літератури в школах. „Советська література має велике значення в формуванні світогляду учня“ — тому письменники вимагають від Міністерства впровадити вже від 5 класи вивчення „ідейного змісту“ творів і впровадити навчання (докладне!) марксоленінської теорії літератури й мистецтва, щоб зробити молодь відповідною на вплив несоветських творів.

Учні Педагогічного Інституту, майбутні вчителі, домагаються збільшити кількість годин для сов. літератури. Постає питання: За чий кошт? Очевидно за кошт тих решток часу, що ще залишилися для навчання відповідно спрепарованої світової літератури.

Учитель І. Дузь (Кам'янець-Под. обл.) домагається видати хрестоматію з творами таких „советських“ письменників, як Радіцев, Герцен, Чернишевський, Салтиков-Шчедрін, бо ж ці біло-московські патріоти „дорогі серцю радянської України“. Рівночасно якийсь учитель з Воронізької області домагається змінити читанку для 6-ої кл., бо в ній не сказано нічого про зв'язки Шевченка з Чернишевським, Добролюбовим, та Некрасовим.

ЦК КП(б) Білорусі домагається змінити всі білоруські читанки, бо в них білоруську літературу пограбовано „відірвано від московської літератури“.

Очевидно, зміни прийдуть і школа в „союзних республіках“ стане новим знаряддям русифікації, місцем вирощування яничарів, а школа в РСФСР стане тим, чим вона була завжди: місцем вирощування виконавців ідей московського імперіялізму й персоналу для адміністрування імперії, яку поширено в останній війні та яку Кремль надіється розтягнути на всіх трудящих світу.

Це грізне мemento для цілого світу. Цікаві ми, що на це ЮНЕСКО та всі інші глибоко-моральні установи.

✕

Партійна казка в ССРСР

(НКС) 3 нагоди річниці смерті Леніна вся советська преса переповнена славословіям у честь Магомета чорвоного Кремля. Ленін — і найбільший економіст світу, і найбільший учений, і найгеніальніший філософ і... найбільший

літературознавець. „Не до подумання сьогодні опрацювати яку-небудь тему літературознавчого характеру без знання лєнінських поглядів на московську літературу, розвинених Сталіном“ пише один з безчисленних політруків.

Основною геніяльною думкою Леніна була його вимога — партійності літератури. Сьогодні зокрема голосно кричить увесь кремлівський пропагандивний апарат про конечність партійності всього в ССРСР, щоб підлатати ідеологічну виробленість населення на випадок війни. Все, що має вплив на виховання мас, береться в партійні шари, з небувалою досі докладністю. Спрямування починається вже від дитячих казок і горе тому, хто не догодив.

Ось Н. Шагурін видав на Кримі „Морські казки“. В. Смірнова читає йому дивну лекцію про брак партійності і патріотизму. Бо перше: замість писати про червоних моряків — він пише про різних адміралів, в тому числі і про Нельсона та Жана Барту й говорить про них позитивно! По-друге героєм казки є не московський Ванька, а якийсь Джек і він говорить про різних моряків, що їх об'єднує море, коли відомо, що об'єднувати людей може лише ідея Леніна-Сталіна.

Але найбільшого прогріху допустилася українська поетка Наталія Забіла в казці „Світлолоб“ — де горті виступає над масою і не зветься — Сталін. Лише Сталін — може бути над масою. Це засада — від якої не можна відійти! Коли щось сюди не пасує, то його треба перебудувати. Треба написати нову світову історію, нову науку, філософію і т. д.

А. Глоба видав етнографічний збірник, в якому зібрав багато народних пісень — весільних, коліскових і т. д. „Літературная Газета“ обурюється, що там замало про Сталіна. Коли на весіллях не співають про Сталіна, то треба заставити!

Мабуть нема більшого вислову азійської тиранії і невільничого підлабузництва, як сучасний московський режим. Всі Атилі, Тамерляни і Джингісхани дійсно супроти Сталіна виглядають, як „гнилі ліберали“. Але що найбільш пікантне в тому всьому, що ще скрізь у світі знаходяться наївні та ідіоти, яким здається, що в ССРСР існує якийсь натяк на свободу. Їм би почитати орган Спілки Письменників ССРСР „Літературная Газета“.

„НАША ДУМКА“

орган суспільної критики.

Додаток до двотижневика „Комар“.

Ціна числа — 1 нім. марка.

Supplement to Ukrainian magazine „THE HEDGEHOG“

Authorised by EUCOM Hq. Civil Affairs Division.

Editor J. Lycholt.

Druck: N/0379

Редакція і Адміністрація:
„The Hedgehog“, München 8, Rosenheimerstrasse 46a, кімн. 114.